

3.5.22 Печенізький район

Місцева схема екомережі району складається із земельних ділянок Галицько-Слобожанського та Сіверсько-Донецького екокоридорів загальнодержавного значення. Загальна площа екомережі району – 27728,7 га.

Галицько-Слобожанський екокоридор загальнодержавного значення

Екокоридор проходить долинами р. Сів. Донець та р. Великий Бурлук, до його складу входить одна ключова територія.

№ 47 «Печенізьке товарно-рибне господарство» Водно-болотне угіддя

Площа 660,0га

Місце розташування Біля с. Новокомсомольське

Коротка характеристика Територія угіддя включає дзеркало риборозплідних ставків, прибережні смуги з деревно-чагарниковою, болотною та лучною рослинністю. Тут сформувався унікальний орнітокомплекс з понад 40 видами водоплавних та навколводних птахів. В угідді розташовані численні колонії мартини звичайного, м. жовтоногого, крячків (к. чорний, к. білокрилий, к. білощокий, к. річковий, к. малий), чапель (чепура велика, чапля руда), куликів (чайка, коловодник звичайний), поселення лебедя-шипуну, гуски сірої, качок (крижень, попелюх, чирянка велика), пастушкових (лиска, курочка водяна, пастушок), 4 видів пірникоз. У складі гніздової орнітофауни 10 рідкісних видів із ЧСХ. Під час весняної та осінньої міграції на території ТРГ концентруються для відпочинку і годівлі численні зграї пролітних птахів водно-болотного комплексу. Тут зареєстровані рідкісні види із ЄЧС та ЧКУ (пелікан рожевий, чернь білоока, гоголь, журавель сірий, скопа, орлан-білохвіст, кулик-довгоніг, кулик-сорока, коловодник ставковий, кульон великий).

Сіверсько-Донецький екокоридор загальнодержавного значення

Екокоридор проходить долиною р. Сів. Донець, до його складу входять шість ключових територій.

№ 73 «Печенізьке водосховище» Водно-болотне угіддя

Площа 4600,0га

Місце розташування Між сс. Першотравневе, Мартове, смт Печеніги

Коротка характеристика Одне з найбільших в області водосховищ, що побудовано в заплаві р. Сів. Донець. Територія угіддя включає водяне дзеркало з угрупованнями справжніх водних рослин, острови та прибережну смугу з болотною, лучною та деревно-чагарниковою рослинністю. ВБУ має велике значення для збереження видового різноманіття та кількісного багатства птахів – ІВА територія №399/046. У складі гніздових орнітокомплексів 2 види із ЧКУ, 22 види із ЧСХ. На цій ділянці водосховища регулярно спостерігається скопа (ЧКУ) (1 пара цих птахів гніздиться в лісовому масиві на правобережжі). Печенізьке водосховище є важливою ділянкою міграційного коридору в долині р. Сів. Донець. В період сезонних міграцій тут зупиняються для відпочинку і годівлі численні зграї водоплавних та навколводних птахів (понад 80 видів): гуси (одночасно спостерігались скупчення чисельністю понад 40 тисяч), качки, мартини, крячки, кулики, чаплі, пастушкові. Лісові масиви по берегах водосховища служать міграційними шляхами для птахів чагарниково-лісового комплексу (горобцеподібних, голубеподібних, соколоподібних тощо). Серед пролітних птахів зустрічаються рідкісні види із ЄЧС, ЧКУ (гоголь, огар, лелека чорний, журавель сірий, скопа, орлан-білохвіст, кулик-довгоніг, кульон великий, к. середній, кулик-сорока, коловодник ставковий, мартин каспійський). Орлани-білохвости спостерігаються в зоні водосховища і взимку.

№74 «Кулаківський»**Лісовий заказник місцевого значення**

Площа 455,0га

Місце розташування Поблизу с. Першотравневе

Коротка характеристика Лісовий масив на лівому березі Печенізького водосховища. Переважають соснові ліси, де трапляються угруповання з домінуванням у травостой орляка звичайного, що охороняються на Харківщині. Є лісові культури дуба звичайного зі супутніми породами: видами клену, липою серцелистою. У кв. 142 на площі 14га зростають культури інтродуцента – сосни кримської. У трав'янистому покриві поширені 5 рідкісних видів рослин із ЧКУ та ЧСХ.

№ 75 «Печенізьке Поле»**Регіональний ландшафтний парк**

Площа 4997,6га

Місце розташування Між сс. Мартове, Артемівка, Борщова

Коротка характеристика Типова для регіону балкова система, врізана у підвишене плато, на межі степової та лісостепової зон з характерним рослинним і тваринним світом. Територія охоплює нижню частину балки р. Гнилушка, що простяглась зі сходу на захід і впадає в Печенізьке водосховище. У південній частині парку знаходиться балка Сулимів Яр довжиною 3,5 км. Природна рослинність по схилах балок представлена степовими ценозами, серед яких переважають лучні степи, а в днищах – угрупованнями справжніх та болотистих луків. У складі рослинності є рідкісні угруповання, занесені до ЗКУ та ЗСХ, у складі флори – 17 зникаючих видів, 7 з яких належать до ЧКУ. На території парку представлені степові, лучні, болотні та деревно-чагарникові фауністичні комплекси з низкою рідкісних видів. Серед наземних хребетних тут зустрічається 6 видів, занесених до ЄЧС, 18 – до ЧКУ, 14 – до ЧСХ.

№ 76 «Печенізька лісова дача»**Ландшафтний заказник місцевого значення**

Площа 5292,0га

Місце розташування Печенізьке л-во, кв.: 1-88, поблизу смт Печеніги

Коротка характеристика Охороняється типовий ландшафт лісостепової зони: височинні рівнини з потужним антропогеновим покривом та фрагмент ландшафту – нагірна діброва, яка містить ділянки дубових пралісів. Раритетна рослинність представлена угрупованнями звичайнодубових лісів ліщинових, левурдових, яглицевих і волосистоосокових, що занесені до ЗКУ, та двома угрупованнями, що охороняються на Харківщині. У складі рідкісної флори лісові види рослин, занесені до ЧКУ та ЧСХ.

№ 77 «Заплава р. Велика Бабка»**Водно-болотне угіддя**

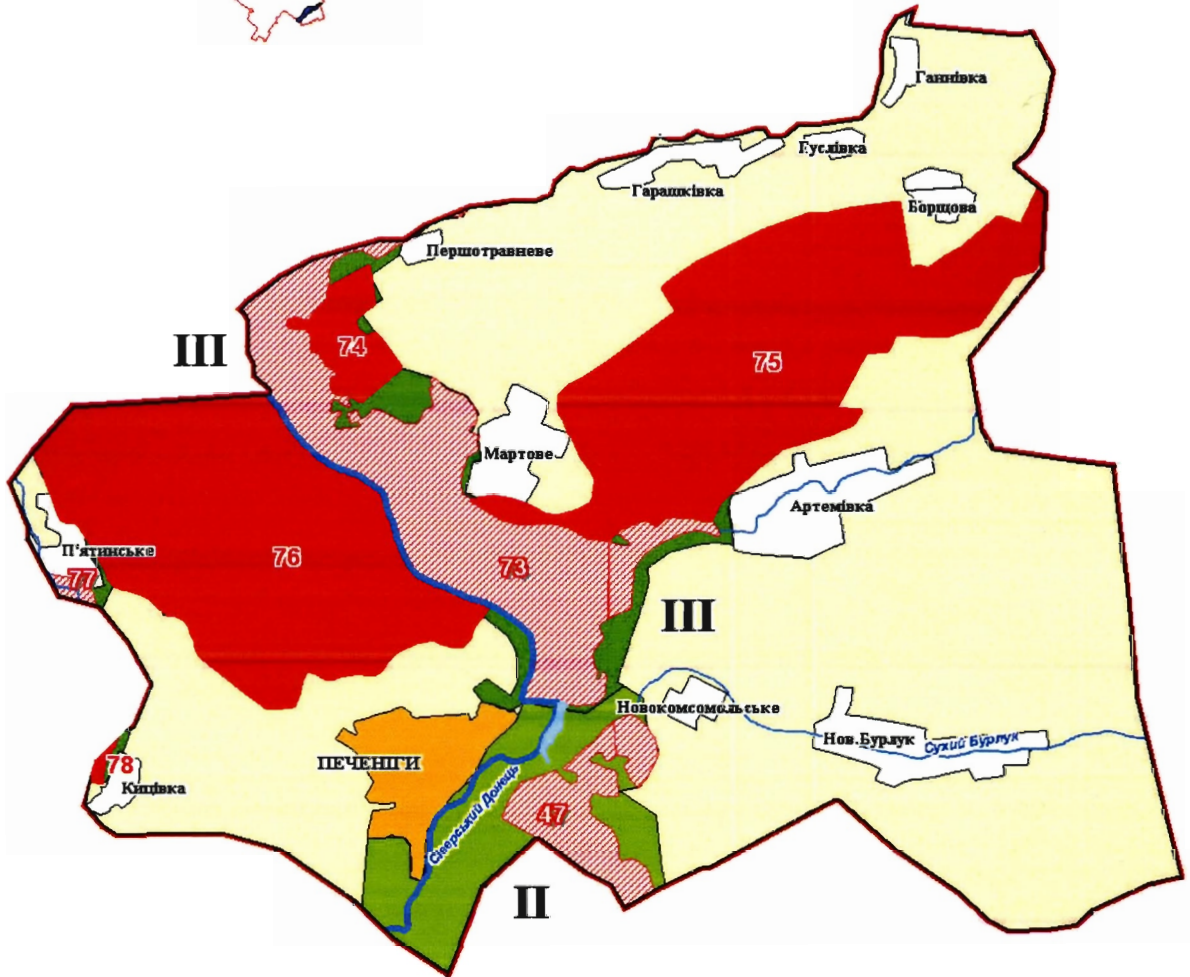
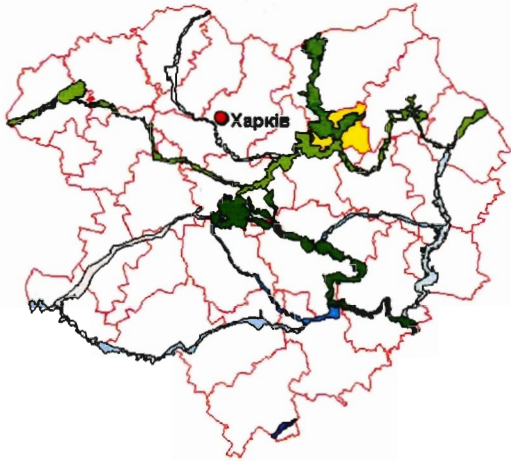
Площа 261,0 га

Місце розташування Околиці с. П'ятницьке

Коротка характеристика Типовий для Лівобережного Лісостепу України комплекс інтразональних заплавної екосистем та ценозів (заплавні ліси і луки, прибережно-водна рослинність). У рослинному покриві представлені рідкісні рослинні угруповання глечиків жовтих (ЗКУ), 6 ценозів, що охороняються на Харківщині, а також зозулинець болотний, пальчатокорінник м'ясочервоний, п. Фукса, косарики тонкі із ЧКУ і 8 видів, рідкісних для Харківщини. У складі орнітокомплексів представлені рідкісні види із ЄЧС (деркач), ЧКУ (журавель сірий, коловодник ставковий), ЧСХ (бугай, бугайчик, чапля руда, шуліка чорний, боривітер звичайний, лунь лучний, сова болотяна, рибалочка, синиця вусата). Під час сезонних міграцій в заплаві зупиняються для відпочинку і годівлі численні зграї птахів водно-болотного комплексу (качки, мартини, крячки, кулики). В угідді зустрічається рідкісні види ссавців із ЄЧС, ЧКУ (видра річкова, норка європейська).

№ 78 «Кицівський»**Ботанічний заказник місцевого значення****Площа 65,0га****Місце розташування** Околиці с. Кицівка**Коротка характеристика** Охороняється ділянка заплавних луків – місцезростання рідкісних видів родини зозулинцеві: зозулинець болотний, пальчатокорінник м'ясочервоний, п. Фукса (ЧКУ) та валеріани лікарської (ЧСХ).

СХЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ПЕЧЕНІЗЬКОГО РАЙОНУ

Територіальні структури екомережі

- II. Галицько-Слобожанський екокоридор загальнодержавного значення
- III. Сіверсько-Донецький екокоридор загальнодержавного значення

Структурні елементи екомережі

Ключові території

- території природно-заповідного фонду
- водно-болотні угіддя